

Minister Spraw Zagranicznych

KSM 2103-12-07/2

Warszawa, dnia 31 maja 2007 r.

Pan
Bogdan BORUSEWICZ
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Wielce Szanowny Panie Marszałku!

W związku z oświadczeniem Pana Senatora Jarosława Gowina (pismo nr BPS/DSK-043-207/07 z dnia 27 marca 2007 r.) złożonym podczas 29. posiedzenia Senatu RP w dniu 15 marca 2007 r. w sprawie aktualnych problemów polskiej polityki zagranicznej przedstawiam stanowisko MSZ wobec podniesionych w oświadczeniu kwestii, wg kolejności ich przedłożenia:

Rola Polski w Unii Europejskiej

Polska przystąpiwszy do Unii Europejskiej dąży do odgrywania konstruktywnej roli w dalszym jej rozwoju. Interesy polityczne, które promujemy we Wspólnocie są jasno zdefiniowane i mają służyć realizacji zasady solidarności w wymiarze europejskim i globalnym. Ponieważ proces reformowania wspólnoty przebiega nieustannie, Polska jest otwarta na debatę nad najistotniejszymi wyzwaniem stojącymi przed UE. Prezentujemy własne priorytety kierując się jednak w dyskusji duchem kompromisu.

W naszym przekonaniu o charakterze Unii stanowi – oprócz komponentu ekonomicznego – także wspólnota wartości państw członkowskich. Ich akceptacja powinna stanowić warunek niezbędny dla ewentualnego członkostwa w UE tych państw, które swoją przyszłość łączą z obecnością w gronie członków wspólnoty. Opowiadamy się za otwarciem perspektywy europejskiej dla Ukrainy oraz dla regionu Bałkanów Zachodnich. Uważamy również, że zintegrowana ze strukturami europejskimi Turcja wzmocniłaby relacje Unii ze światem islamu i przyczyniła się do stabilizacji politycznej. Perspektywę członkostwa powinny mieć również pozostałe państwa Europy Wschodniej – w tym w przyszłości Białoruś i państwa Kaukazu Południowego. Generalnie perspektywa europejska powinna być otwarta dla wszystkich państw europejskich mogących spełnić kryteria członkostwa w UE.

Polska opowiada się za solidarnym działaniem państw Unii Europejskiej w zakresie polityki energetycznej w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego m.in. poprzez dywersyfikację źródeł i dróg dostępu. Polityka ta powinna uwzględniać specyfikę poszczególnych państw członkowskich i respektować interesy wspólnoty. Polska popiera zasadę jednomyślności w sprawach polityki energetycznej.

Uczestnictwo we Wspólnej Polityce Zagranicznej i Bezpieczeństwa (WPZiB) w formie zarysowanej przez rozdział V Traktatu o Unii Europejskiej jest dla Polski ważnym instrumentem służącym koordynowaniu interesów europejskich w aspekcie zewnętrznym oraz dodatkowo w realizowaniu zewnętrznych interesów Polski.

Polska traktuje Europejską Politykę Sąsiedztwa (EPS) jako priorytetowy kierunek stosunków zewnętrznych UE, ze szczególnym uwzględnieniem jej wymiaru wschodniego. Opowiadamy się za tym, aby dyskusja nad EPS przyniosła m.in. zainicjowanie współpracy regionalnej ze wschodnimi sąsiadami UE oraz proponujemy określenie jej zasięgu jako partnerstwa UE – Europa Wschodnia, Kaukaz Południowy. Niezbędne jest zrównoważenie zaangażowania, w tym finansowego, Unii Europejskiej między kierunkami południowym i wschodnim i skierowanie większych środków na wymiar wschodni EPS. Uważamy, że EPS nie może być traktowana jako alternatywa dla perspektywy pełnej integracji z UE państw w niej uczestniczących. EPS powinna być w coraz większym stopniu instrumentem zapewnienia stabilności w najbliższym sąsiedztwie UE.

Polska przywiązuje duże znaczenie do rozwoju partnerstwa UE z Rosją. Dlatego też uważamy, że nie możemy rozpocząć negocjacji nowej umowy UE – Rosja bez wcześniejszego wyegzekwowania zobowiązań wynikających z obecnie obowiązującej umowy, której postanowienia powinny być respektowane. Szczególnie istotne dla efektywnej współpracy UE – Rosja jest konsekwentne dążenie do wypracowania i prowadzenia spójnej polityki UE wobec Rosji. Dla Polski ważne jest zachowanie w tej kwestii solidarności państw członkowskich UE. Dialog energetyczny UE – Rosja powinien dotyczyć zasad i praktyki współpracy w celu zagwarantowania bezpieczeństwa energetycznego UE.

Zgodnie ze stanowiskiem Polski, prezentowanym na forum UE, istnieje potrzeba intensywnego, długofalowego zaangażowania UE we współpracę z Ukrainą. Uważamy, że w nowej, pogłębionej umowie UE – Ukraina, która zastąpi obecne Porozumienie o Partnerstwie i Współpracy (PCA) wygasające w 2008 r., należy znaleźć miejsce dla uznania perspektywy europejskiej dla Ukrainy. Z zadowoleniem przyjęliśmy więc planowe rozpoczęcie 5 marca 2007 r. negocjacji Ukrainy i UE dotyczące zawarcia nowej umowy. Jesteśmy zdania, że właściwe byłoby uzgodnienie umowy o charakterze stowarzyszeniowym.

Rząd RP pozytywnie ocenia intensyfikację polityki UE wobec Białorusi, która nastąpiła w ostatnich miesiącach. Aktywnie działamy na rzecz dalszego zwiększania przez UE wsparcia dla białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego, niezależnych mediów, rozszerzenia dostępu do niezależnych źródeł informacji, jak też utrzymywania kontaktów UE i państw członkowskich z białoruską opozycją. Polska jest zwolennikiem nawiązania dialogu politycznego Unii Europejskiej ze stroną białoruską, jednak jego podstawowym warunkiem powinna być rzeczywista poprawa w zakresie przestrzegania praw człowieka i mniejszości narodowych na Białorusi.

Polska przywiązuje duże znaczenie do kontynuowania zbliżenia między UE a USA. Liczymy na wzmocnienie wspólnych działań UE-USA wobec wyzwań globalnych, na wzmocnienie współpracy w stosunkach gospodarczych (m.in. eliminacja pozostałych barier handlowych), w dziedzinie dialogu energetycznego, a także na rzecz kontynuowania wsparcia dla państw w okresie transformacji (Europa Wschodnia, Kaukaz Południowy). Ważną kwestią poruszaną w dialogu UE z USA jest nadal *Visa Waiver Program*.

W ramach WPZiB, Polska szczególnie wspiera zwłaszcza rozwój Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony, prowadzący do osiągnięcia przez Europę możliwości reagowania na destabilizację w zapalnych regionach świata. Nie powinno to jednak oznaczać rywalizacji z NATO, lecz komplementarność wobec tej organizacji, pozostającej głównym filarem bezpieczeństwa transatlantyckiego. Polska jest aktywnym uczestnikiem procesu rozwoju zdolności zarządzania kryzysowego UE zarówno w jego aspekcie cywilnym, jak i wojskowym. Realizujemy założenia Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa z 2003 roku i jesteśmy jednym z najbardziej aktywnych członków Europejskiej Agencji Obrony. Polska jest zainteresowana silną obecnością Unii Europejskiej na Bliskim Wschodzie. Wspieramy polityczne wysiłki UE, zwłaszcza prezydencji i wysokiego przedstawiciela ds. WPZiB, na rzecz rozwiązywania konfliktu bliskowschodniego, stabilizacji

Iraku oraz pokojowego rozwiązania kwestii irańskiego programu nuklearnego. Dostrzegamy duże możliwości rozwoju stosunków Unii Europejskiej z krajami Azji, zwłaszcza ze strategicznymi partnerami UE – Chinami, Japonią i Indiami oraz Koreą Południową. Dlatego też będziemy aktywnie uczestniczyć w realizacji celów unijnej strategii dotyczącej stosunków z Azją z 2001 roku. Istotny pozostaje rozwój strategicznego partnerstwa z regionem Ameryki Łacińskiej i Karaibów, zwłaszcza w dziedzinie promocji demokracji, stabilności wewnętrznej, praw człowieka, przeciwdziałania terroryzmowi. Polska jest zainteresowana wzmocnieniem obecności UE w Afryce. Popieramy unijną „Strategię na rzecz Afryki”.

Stosunki polsko – niemieckie

Jakościowa zmiana stosunków Polski z jej partnerami i sojusznikami w strefie euroatlantyckiej, o czym pisze senator J. Gowin w swoim oświadczeniu, nie oznacza odejścia rządu RP od głównych celów i priorytetów polskiej polityki zagranicznej, w tym od potrzeby rozwijania dobrych, partnerskich, opartych o sąsiedzką współpracę stosunków z Niemcami. Wspólne członkostwo Polski i Niemiec w NATO i UE, bogaty dorobek dwustronnej współpracy rozwijanej w duchu Traktatu z 1991 roku, stanowią trwałe fundamenty stosunków polsko-niemieckich. Pojawiające się w dialogu polsko-niemieckim rozbieżności stanowisk i poglądów w kwestiach bilateralnych oraz międzynarodowych nie są oznaką pogorszenia stosunków dwustronnych. Świadczą jedynie o rozpoczęciu nowego, naznaczonego realizmem, pragmatyzmem i odpowiedzialnością, etapu w polsko-niemieckim dialogu politycznym. Potrzeba przebudowy kształtu stosunków polsko-niemieckich i nadania im nowej jakości związana jest w głównej mierze z obecnością Polski w Unii Europejskiej i dążeniem rządu RP do odgrywania aktywnej roli w polityce europejskiej, uwzględniającej także interesy narodowe państw członkowskich, a zatem również, najistotniejsze dla nas, interesy Polski. Pokonywanie różnic interesów w Unii Europejskiej 27 państw stanowi naturalny proces dochodzenia do kompromisów i wypracowywania wspólnych stanowisk. Doprowadziło to do wzrostu znaczenia praktycznej współpracy polsko-niemieckiej. Mając na uwadze rozwój partnerskich stosunków z Niemcami, rząd RP dąży do ostatecznego uregulowania i zamknięcia spraw, które nie zostały rozwiązane w przeciągu ostatnich lat, a które od dawna negatywnie rzutują na kształt stosunków dwustronnych. Osiągnięcie konsensusu w sprawach spornych jest niezwykle ważne dla bieżącej współpracy polsko-niemieckiej i dla ścisłego współdziałania obu krajów w sprawach międzynarodowych. Zarówno Polsce, jak i Niemcom potrzebne są takie rozwiązania, które wykluczą także w przyszłości możliwość istotnych problemów w tych relacjach. Szczery i otwarty dialog, uwzględniający wrażliwość i interesy partnera, powinien w znaczący sposób przyczynić się do poprawy atmosfery we wzajemnych kontaktach. W ciągu ostatnich miesięcy miały miejsce pozytywne wydarzenia służące umacnianiu polsko-niemieckiego porozumienia. Do takich należy zaliczyć wizytę marszałka Sejmu Marka Jurka w Niemczech w sierpniu 2006 roku, polsko-niemieckie konsultacje międzyrządowe z udziałem premiera J. Kaczyńskiego i kanclerz A. Merkel w dniu 30 października 2006 roku w Berlinie, szczyt Trójkąta Weimarskiego w grudniu 2006 roku w Mettlach, wizytę w Polsce przewodniczącego Bundesratu, premiera Meklemburgii Przedpomorza H. Ringstorffa w grudniu 2006 roku, tegoroczne wizyty w Warszawie ministra spraw zagranicznych RFN F.-W. Steinmeiera i przewodniczącego Bundestagu N. Lammerta oraz kanclerz A. Merkel. W grudniu 2006 roku powołany został także przedstawiciel ministra spraw zagranicznych ds. współpracy polsko-niemieckiej, którym został pan M. Muszyński. Działania rządu na rzecz porozumienia polsko-niemieckiego wspierane są aktywnością w sferze współpracy międzyparlamentarnej. Pod przewodnictwem marszałka Sejmu M. Jurka i przewodniczącego Bundestagu N. Lammerta w dniu 6 marca br. odbyło się w Berlinie wspólne posiedzenie

prezydiów parlamentów Polski i Niemiec. W posiedzeniu udział wzięli także przewodniczący komisji spraw zagranicznych i komisji europejskich oraz polsko-niemieckiej i niemiecko-polskiej grup parlamentarnych. Zasygnalizowano wolę rozwijania współpracy w kluczowych dziedzinach, a także uzgodniono doroczne spotkania prezydiów obu parlamentów. Zaproponowano też spotkania komisji parlamentarnych w formule Trójkąta Weimarskiego. Rząd RP prowadzi równoprawny dialog z Niemcami także na tematy historyczne. Partnerstwo polsko-niemieckie powinno być oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu, pomne doświadczeń historii, ale jednoznacznie skierowane w przyszłość. W dialogu historycznym nadszedł czas by podjąć wysiłek wspólnej, obiektywnej, zgodnej z faktami interpretacji historii wzajemnych stosunków, w tym także jej tragicznych okresów. Debata historyczna powinna być prowadzona w sposób służący pojednaniu i porozumieniu narodów, a nie ich antagonizowaniu. Cenna w tym względzie jest inicjatywa parlamentów Polski i Niemiec zorganizowania w październiku 2007 roku wspólnej polsko-niemieckiej konferencji historyków w Krzyżowej. Pozwoli ona z pewnością Polakom i Niemcom poszukiwać wspólnej płaszczyzny oceny okresu wojny oraz jej skutków. Poznaniu narracji historycznej partnera służyć będą także liczne projekty wystawiennicze, realizowane przez stronę polską. Popularyzacją w Niemczech wiedzy na temat historii stosunków polsko-niemieckich, okupacji niemieckiej w Polsce oraz upamiętnienia polskich ofiar III Rzeszy zajmuje się także utworzone w 2006 roku w Berlinie Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk. Podjęte przez stronę polską działania powinny zapobiec kształtowaniu się fałszywej świadomości historycznej obywateli jednoczącej się Europy, a nade wszystko służyć pojednaniu i porozumieniu europejskich narodów.

Polska polityka wschodnia

Kwestia ta została w dużej mierze omówiona w pierwszej części dotyczącej roli i aktywności Polski w Unii Europejskiej, w szczególności w kontekście polskich i europejskich interesów strategicznych. Poniżej przedstawiam bardziej szczegółowe wyjaśnienia dotyczące stosunków Polski z Ukrainą i Białorusią.

Ukraina pozostaje ważnym, strategicznym partnerem Polski. Za pogłębianiem współpracy na wszystkich płaszczyznach przemawiają względy historyczne i uwarunkowania współczesne, wynikające z realiów politycznych, gospodarczych, społeczno-kulturalnych, jak i faktu sąsiedztwa nie tylko już polsko-ukraińskiego, ale i graniczenia Ukrainy z Unią Europejską i NATO.

Od lat polityka Polski wobec Ukrainy koncentruje się na pogłębianiu kontaktów dwustronnych na szczeblach międzypaństwowym, samorządowym, społecznym i współpracy na forum międzynarodowym. Przykładamy dużą wagę do procesu pojednania narodów polskiego i ukraińskiego. Staramy się wspierać i przekonywać partnerów ukraińskich do podejmowania wysiłków reformatorskich oraz utrzymania proeuropejskiego i proatlantyckiego kierunku w polityce zagranicznej. Udzielamy wsparcia stronie ukraińskiej w procesie reform administracyjnych i gospodarczych związanych z demokratyzacją kraju, leżących u podstaw europejskiej integracji Ukrainy. Dzielimy się polskimi doświadczeniami z okresu transformacji oraz dostosowań do wymogów UE. Rozwijamy ofertę pomocową z wybranymi krajami UE, w tym w ramach Trójkąta Weimarskiego i Grupy Wyszehradzkiej. Intensyfikujemy dialog energetyczny na szczeblu dwustronnym, jak i wielostronnym. Jednocześnie wspieramy na forum NATO wszelkie inicjatywy rozwijające współpracę Ukrainy z Sojuszem w oparciu o istniejące już mechanizmy komisji NATO-Ukraina i „Zintensyfikowanego Dialogu”. Chcielibyśmy, aby Ukraina – posiadając całkowitą swobodę wyboru co do swojej przyszłości – postrzegana była przez sojuszników jako wiarygodny sprzymierzeniec NATO i perspektywiczny członek struktur euroatlantyckich. Uważamy, że niebagatelne znaczenie będzie miała kwestia zbudowania pozytywnego

wizerunku NATO w społeczeństwie ukraińskim. Polska wyraziła wobec strony ukraińskiej gotowość wsparcia kampanii promującej NATO na Ukrainie. Ukraina jasno deklaruje swoje zainteresowanie członkostwem w UE, co nie zawsze spotyka się ze zrozumieniem u naszych unijnych partnerów. Nie wykluczamy, iż w przyszłości aspiracje te okażą się realne i uzasadnione. W najbliższych latach optymalna wydaje się postawa, w której nie przesądza się jednoznacznie szans Ukrainy na członkostwo, uzależniając decyzję w tej sprawie od postępów w realizacji gospodarczych i politycznych reform. Do ostatniej chwili dążyliśmy do umieszczenia w mandacie negocjacyjnym zapisów o stowarzyszeniowym charakterze Umowy oraz perspektywie członkostwa Ukrainy w UE, jakkolwiek taki zapis nie znalazł się w preambule, lecz w konkluzjach Rady. Nowa pogłębiona Umowa o Partnerstwie i Współpracy Ukraina-UE będzie kluczowa dla obu stron.

Białoruś, ze względu na wspólną historię, bliskie sąsiedztwo, a także długą tradycję kontaktów gospodarczych, politycznych i kulturalnych z Polską, zajmuje w polityce zagranicznej RP miejsce szczególne. Naszym celem jest zapewnienie społeczeństwu białoruskiemu możliwości korzystania z dobrodziejstw demokracji, wolności i rozwoju gospodarczego. Polityka RP wobec Białorusi prowadzona jest w szczególnie trudnych warunkach, spowodowanych autorytarnym kursem przyjętym w latach 90. przez władze w Mińsku. Sytuacja w stosunkach wzajemnych pogorszyła się znacznie w roku 2005, w kontekście bezprecedensowych prześladowań, jakim poddane zostały środowiska Związku Polaków na Białorusi. Jednym z podstawowych warunków strony polskiej, od których zależy przyszłość dwustronnego dialogu z Białorusią, jest przestrzeganie praw mniejszości polskiej. Polskie postulaty w tym zakresie spotykały się dotąd z całkowitym niezrozumieniem strony białoruskiej. Prześladowania mniejszości polskiej wpisują się w politykę władz w Mińsku, dążących do eliminacji jakichkolwiek przejawów niezależnej działalności społecznej na terytorium RB. Władze stosują konsekwentne represje wobec przedstawicieli opozycji demokratycznej, których nasilenie nastąpiło w marcu 2006 r., w kontekście wyborów prezydenckich. Mimo licznych apeli społeczności międzynarodowej na Białorusi wciąż łamane są prawa człowieka i swobody obywatelskie. Rząd RP dokłada wszelkich starań, aby prowadzić aktywną politykę wobec Białorusi. Jej podstawę stanowi dialog ze środowiskami opozycyjnymi, a także finansowanie programów pomocowych ukierunkowanych na wsparcie dla młodzieży opozycyjnej, osób represjonowanych, aktywizację działalności społecznej prowadzonej przez wspólnoty lokalne, poszerzanie dostępu do niezależnej informacji, szkolenia z zakresu demokracji, praw człowieka i gospodarki rynkowej. Są to jednak działania długofalowe. W perspektywie krótkoterminowej przemiany na Białorusi są raczej mało prawdopodobne, ze względu na bierność społeczeństwa i niskie poparcie dla idei reformatorskich. Wynika to z rozbicia opozycji i stosunkowo wysokiego poziomu bezpieczeństwa socjalnego, zapewnianego dotąd przez władze.

Relacje ze Stanami Zjednoczonymi

Celem polityki zagranicznej Polski jest utrzymanie zaangażowania Stanów Zjednoczonych w Europie jako siły, która gwarantuje bezpieczeństwo i stabilizuje relacje polityczno-militarne w Europie, jak również we współpracy z UE wpływa na kształtowanie zjawisk i procesów o wymiarze globalnym. Kluczową sprawą dla Polski jest jednocześnie utrzymanie bardzo dobrych stosunków z Ameryką i UE. Cele te postrzegamy jako komplementarne. Dobra współpraca ze Stanami Zjednoczonymi służy wzmocnieniu pozycji Polski w relacji z Unią Europejską. Silna pozycja naszego kraju w UE czyni z Polski atrakcyjniejszego partnera do współpracy ze Stanami Zjednoczonymi. Polska dąży do wzmocnienia zaangażowania Stanów Zjednoczonych w dziedzinach stanowiących obszar żywotnych interesów RP oraz intensyfikacji współpracy amerykańsko-unijnej w zakresie

bezpieczeństwa międzynarodowego, promocji reform politycznych i ekonomicznych w Europie Wschodniej, wypracowaniu wspólnego stanowiska w sprawie bezpieczeństwa energetycznego. Bierze aktywny udział w dialogu transatlantyckim, opowiada się za zachowaniem przez NATO roli głównego instrumentu w zakresie polityki bezpieczeństwa. Zaangażowanie wojsk polskich w Iraku, Afganistanie i Kosowie stanowi ważny element wzmacniania sojuszu polsko-amerykańskiego oraz budowania siły i międzynarodowego znaczenia NATO (Afganistan, Kosowo). Polska zachęca amerykańskich partnerów do rozwoju współpracy wojskowej i ich aktywnego zaangażowania na rzecz modernizacji Sił Zbrojnych RP. Zabiegamy o ożywienie relacji handlowych i inwestycyjnych z USA. Kontynuujemy działania mające na celu włączenie Polski do amerykańskiego programu ruchu bezwizowego, jak i stworzenie większych możliwości rozwoju współpracy naukowo-edukacyjnej.

W kontekście polityki bezpieczeństwa nasze interesy związane z polsko-amerykańskim partnerstwem strategicznym są wyrażane poprzez rozwój współpracy wojskowej, uzyskanie pomocy sprzętowej i szkoleniowej w procesie modernizacji polskiej armii oraz obecność amerykańskich instalacji wojskowych na terytorium Polski wiążącą bezpieczeństwo RP i USA i umacniającą nasze związki w NATO. Wzrost znaczenia politycznego Polski dzięki bliskim związkom ze Stanami Zjednoczonymi następuje poprzez umocnienie pozycji RP na forum NATO, możliwość uzyskania amerykańskiego poparcia na arenie międzynarodowej w istotnych dla nas kwestiach, stworzenie korzystnego klimatu dla wszechstronnego rozwoju stosunków dwustronnych. Dbalność o korzystny klimat relacji transatlantyckich wyraża się poprzez niedopuszczanie, na ile to możliwe, do sytuacji, w której przeciwstawiane są sobie amerykańskie i europejskie interesy bezpieczeństwa, podjęcie się przez Polskę roli „adwokata europejskiego bezpieczeństwa” w USA. Podstawową przesłanką bliskiej współpracy polsko-amerykańskiej jest założenie, iż Stany Zjednoczone w przewidywalnej perspektywie pozostaną w polityce bezpieczeństwa zdecydowanym liderem wspólnoty euroatlantyckiej oraz światowym supermocarstwem, a co za tym idzie, główną siłą sprawczą wydarzeń w tej dziedzinie stosunków międzynarodowych.

Zaangażowanie Polski w projekt tarczy antyrakietowej

Polska otrzymała zaproszenie do negocjacji na temat ewentualnego rozmieszczenia w naszym kraju jednego z elementów systemu obrony przeciwrakietowej (MD). Rozważa się umieszczenie w Polsce wyrzutni rakiet, które mogłyby przechwytywać nieprzyjacielskie pociski balistyczne. W dniu 23 lutego 2007 r. MSZ RP skierował do Ambasady USA w Warszawie notę dyplomatyczną zawierającą zgodę rządu RP na rozpoczęcie negocjacji, stanowisko rządu wskazujące, że dla Polski celem negocjacji będzie wzmocnienie bezpieczeństwa naszego kraju, USA oraz bezpieczeństwa międzynarodowego oraz zastrzeżenie, że ewentualna wynegocjowana umowa/umowy stanie się następnie przedmiotem stosownych procedur prawnych w Polsce (ratyfikacja). Niedawno rozpoczęły się formalne negocjacje między rządami RP i USA.

Polska kilkakrotnie przedstawiała informacje nt. MD na forum UE, akcentując gotowość do szerokich konsultacji i zachowania przejrzystego charakteru naszej współpracy z USA. Polska, podobnie jak i USA, pozostaje w stałym kontakcie z sojusznikami w kwestii MD, zwłaszcza na forum NATO. Prowadzi również konsultacje dwustronne z zainteresowanymi państwami. Nie dostrzegamy sprzeczności między rozwojem amerykańskiego systemu MD, a prowadzonymi obecnie pracami zmierzającymi do budowy systemu obrony przeciwrakietowej NATO. Oceniamy, że zapewnienie spójności tych systemów w przyszłości jest możliwe.

Strona rosyjska jest od kilku lat na bieżąco informowana o postępach w budowie amerykańskiego systemu obrony przeciwrakietowej. W ciągu ostatnich 12 miesięcy Amerykanie przeprowadzili ponad 12 spotkań dwustronnych z Rosją (w tym wizyta S. Iwanowa w Fort Greely na Alasce w istniejącej już obecnie bazie systemu MD). Strona rosyjska ma zatem świadomość, że system MD służy do przechwytywania wrogich rakiet w stratosferze oraz, że rakiety przechwytywane nie są raketami ziemia-ziemia i nie mogą służyć do atakowania celów na terytorium jakiegokolwiek państwa. Rozwój systemu MD nie stanowi więc zagrożenia dla potencjału obronnego Rosji. Ponadto Rosjanie otrzymali od USA propozycję współtworzenia systemu obrony przeciwrakietowej. Podnoszenie w tej sytuacji argumentu o niedostatecznym konsultowaniu wydaje się bezzasadne. Polska dbając o maksymalną przejrzystość prowadzonych ws. MD rozmów, w tym wobec naszych sąsiadów, pozostaje suwerenna w swoich decyzjach dotyczących propozycji amerykańskich.

Aktywna polityka regionalna w Europie

Ministerstwo Spraw Zagranicznych ma świadomość znaczenia prowadzenia aktywnej polityki regionalnej, odpowiadającej potencjałowi naszego kraju. Polska była krajem, który zainicjował wspólne działania z innymi krajami w regionie, w celu stworzenia nowej sytuacji geopolitycznej w Europie Środkowej. Wyrazem tego była propozycja współpracy z Czechosłowacją (później z Czechami i Słowacją) i Węgrami, co zaowocowało powstaniem Grupy Wyszehradzkiej. Przy aktywnym współdziałaniu Polski doszło także do powołania Rady Państw Morza Bałtyckiego i dynamicznego rozwoju współpracy bałtyckiej. Bardzo szeroką płaszczyzną współpracy regionalnej jest obejmująca 18 państw Inicjatywa Środkowoeuropejska, w której Polska bierze czynny udział od 1991 roku. Wyraz naszego zaangażowania regionalnego stanowi też uzyskany status obserwatora w Organizacji Czarnomorskiej Współpracy Gospodarczej oraz w Euro-Arktycznej Radzie Morza Barentsa i Radzie Arktycznej. Polska podjęła ponadto propozycję Austrii współpracy w ramach tzw. Partnerstwa Regionalnego, obejmującego poza państwami Grupy Wyszehradzkiej także Austrię i Słowenię. Przejawem zaangażowania regionalnego jest również silny rozwój współpracy transgranicznej ze wszystkimi sąsiadami naszego kraju. Rozwinięta współpraca regionalna stanowiła bezspornie istotny czynnik ułatwiający akcesję naszego kraju do Unii Europejskiej. Uważamy, że Polska powinna jeszcze aktywniej niż dotychczas prowadzić politykę regionalną i to nie tylko w formie kontaktów dyplomatycznych, ale także w szerokim obszarze współpracy gospodarczej i społecznej. W tym celu potrzebne jest jednak bardziej świadome i planowe działanie wielu podmiotów. Intensywna współpraca z partnerami w regionie stworzyłaby rzeczywistą bazę dla kształtowania świadomości wspólnoty interesów. Potencjalne płaszczyzny uzgadniania stanowisk w ramach UE są już dość rozbudowane i wykorzystujemy je w zależności od potrzeb. Poza czwórką wyszehradzką systematycznie konsultujemy problematykę unijną w ramach Partnerstwa Regionalnego. Istnieją też formuły konsultacyjne z sąsiadami z państw bałtyckich oraz skandynawskich, uczestniczą w nich incydentalnie także Niemcy. Rozwija się współpraca Grupy Wyszehradzkiej z krajami bałtyckimi i nordyckimi. W trudnych i kontrowersyjnych kwestiach, które występują często w debatach UE, nie oznacza to jednak automatycznego uzyskania wsparcia od partnerów.

Zagraniczna polityka energetyczna

Rząd RP wyłoniony w wyniku wyborów parlamentarnych jesienią 2005 r. niezwłocznie po ukonstytuowaniu podjął tematykę bezpieczeństwa energetycznego oraz dywersyfikacji dostaw surowców energetycznych, celem uniezależnienia się od jednego kierunku dostaw ropy i gazu. Konsekwentnie realizowane są projekty będące spójnym

elementem szerokiej strategii zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Polski. Rząd premiera J. Kaczyńskiego podjął działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego i osiągnął już w realizacji tej strategii konkretne rezultaty, będące skutkiem kompleksowych działań podejmowanych zarówno w stosunkach bilateralnych z krajami UE, jak i na forum Unii Europejskiej. Należy przy tym zaznaczyć, iż państwa UE dostrzegają zagrożenie bezpieczeństwa dostaw nośników energii do UE i w tej kwestii solidaryzują się w swych działaniach. Budowa tzw. mostu elektroenergetycznego pomiędzy Litwą i Polską oraz współpraca Polski z Republikami Bałtyckimi w ramach projektu budowy reaktora jądowego Ignalina II wpisują się w całościową strategię RP i zapewniają alternatywne dostawy energii elektrycznej do Polski. Jednocześnie, obie inwestycje zwiększają bezpieczeństwo elektroenergetyczne w regionie. Inwestycje te pozwolą lepiej wykorzystać możliwości wynikające z liberalizacji rynku energii elektrycznej w UE, która nastąpi z dniem 1 lipca 2007 r. Liberalizacja ta daje możliwość znacznie większego przesyłu i handlu energią elektryczną w ramach UE, co musi mieć wpływ na dotychczasową politykę Polski w tym zakresie. Bardzo ważne jest, aby zapewnić obecnie większe i stabilne możliwości przesyłu energii elektrycznej do Polski oraz eksportu do krajów UE z ekologicznie czystszej i bezpiecznej elektrowni jądowej przesyłanej poprzez most elektroenergetyczny. W szczególności ma to znaczenie dla obszaru Polski północno-wschodniej, gdzie infrastruktura przesyłowa dla energii elektrycznej jest najsłabiej rozwinięta w Polsce. Należy zaznaczyć, że decyzje w sprawie budowy reaktora w Ignalinie, jak i połączenia elektroenergetycznego nie zostały jeszcze podjęte. Ostateczne ustalenia zapadną dopiero po przeprowadzeniu studiów wykonalności.

Plany reformy MSZ

Reforma Ministerstwa Spraw Zagranicznych wpisuje się w planowaną nowelizację ustawy o służbie zagranicznej, której projekt trafi pod obrady Rady Ministrów w czerwcu 2007 roku. W tym kontekście, reforma Ministerstwa Spraw Zagranicznych obejmie także szereg zmian w strukturze centrali MSZ. Ustalenie ostatecznego kształtu i kierunku nowelizacji ustawy pozwoli na dopasowanie planowanych rozwiązań organizacyjnych do rozwiązań ustawowych.

W 2006 roku, zgodnie z założeniem programu *Solidarne Państwo*, doszło do utworzenia dyplomacji ekonomicznej, czyli rozdzielenia instrumentów służących realizacji zadań ekonomicznych na rzecz i w imieniu administracji rządowej i instrumentów służących wspieraniu indywidualnych przedsiębiorstw. Strukturę dyplomacji ekonomicznej, powstałej na mocy Porozumienia z dnia 7 lutego 2006 r. pomiędzy Ministrem Gospodarki a Ministrem Spraw Zagranicznych, tworzy 99 wydziałów ekonomicznych i 9 stanowisk ekonomicznych na placówkach zagranicznych oraz Departament Zagranicznej Polityki Ekonomicznej MSZ.

Posunięcia te dały rządowi, a przede wszystkim ministrowi SZ oraz resortom gospodarczym, ważny instrument dla realizacji zadań administracji rządowej za granicą, w sferze działań analitycznych, informacyjnych i lobbingowych oraz promocyjnych (na mocy odrębnego porozumienia z Ministerstwem Gospodarki). Placówki zagraniczne, a w ich ramach Wydziały Ekonomiczne prowadziły szereg akcji lobbingowych na forum UE na rzecz ochrony interesów gospodarczych Polski, które przyniosły pozytywne rezultaty (wprowadzenie przez UE ceł antidumpingowych na import obuwia skórzanego z Chin i Wietnamu oraz truskawek mrożonych z Chin). Od momentu utworzenia dyplomacji ekonomicznej tj. od maja 2006 r. MSZ prowadzi intensywną rekrutację na stanowiska ekonomiczne w Wydziałach Ekonomicznych Ambasad i Konsulatów RP w formie otwartego naboru. Jako zasadnicze kryterium w stosunku do kandydatów na te stanowiska przyjęto wykształcenie ekonomiczne uzupełnione odpowiednią do zajmowanego stanowiska praktyką zawodową w administracji lub poza nią.

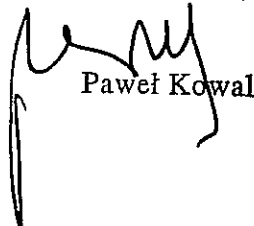
Pierwsze miesiące funkcjonowania dyplomacji ekonomicznej oraz współpracy z administracją RP w realizacji zadań pozwalają również na identyfikację obszarów zagrożenia dla procesu właściwej reprezentacji polskich interesów ekonomicznych i gospodarczych za granicą. Podstawowe z nich to: brak profesjonalnej instytucji rządowej promującej eksport i inwestycje, która miałaby przejąć i rozwinąć działalność prowadzoną dotychczas za granicą, w małej skali, przez Wydziały Promocji Handlu i Inwestycji, brak Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji w kilku kluczowych, z punktu widzenia gospodarczego, miejscach świata. Konieczność sprostania wyzwaniom gospodarki globalnej sprawia, iż nieodzownym warunkiem trwałego wzrostu pozycji międzynarodowej Polski (mierzonego np. wielkością PKB, czy udziałem w handlu i inwestycjach światowych) jest istotne zwiększenie roli interesów gospodarczych w polityce zagranicznej. Dlatego też, zagraniczna polityka ekonomiczna stanowiąca część polityki zagranicznej państwa, rozumiana jako zestaw instrumentów i działań – na forum stosunków dwustronnych i wielostronnych – będzie służyć realizacji strategicznych celów polityki gospodarczej państwa.

Nabór do służby zagranicznej prowadzony jest zgodnie z przepisami ustawy o służbie zagranicznej. Ustawa ta określa szereg kryteriów, które powinien spełniać kandydat do pracy w MSZ i kryteria te są zawsze brane pod uwagę przy prowadzeniu rekrutacji. Nabór do pracy w MSZ prowadzony jest w zależności od aktualnych zapotrzebowań kadrowych resortu i obejmuje m.in. doroczne przyjmowanie grupy absolwentów wyższych uczelni na aplikację dyplomatyczno-konsularną, przygotowującą do pracy w służbie zagranicznej.

Minister Spraw Zagranicznych jest organem inicjującym powołanie kandydata na stanowisko ambasadora. Proces nominacji polega w następnej kolejności na dokonaniu szeregu uzgodnień, co do osoby kandydata, z innymi organami i instytucjami, a przede wszystkim na uzyskaniu akceptacji Prezesa Rady Ministrów i Prezydenta RP. Wysuwając kandydata na stanowisko ambasadorskie bierze się pod uwagę przede wszystkim kryteria formalne wynikające z ustawy o służbie zagranicznej (obywatelstwo polskie, wykształcenie wyższe, znajomość języków obcych, itd.). Decydujące jest natomiast kryterium fachowości, dające rękojmię należytego reprezentowania interesów Rzeczypospolitej w państwie przyjmującym, które jest też zasadniczym kryterium doboru kadr w służbie zagranicznej.

Z powaniem

wz. SEKRETARZ STANU

Paweł Kowal